

ראו דם ביום זה.
 הברייתא מביאה דוגמאות שבהן לא נחלקו רשב"ג ורבי: וְשׁוֹיֵן רבי
 ורשב"ג, שְׁתוּלָה את הכתם, בְּשׂוּמְרַת יוֹם בְּנֶגְדַי יוֹם פְּרָאשׁוֹן שְׁלָה
 - ביום הראשון לראייתה, וּבְיוֹשֶׁבֶת עַל דָּם מוֹחָה - יולדת לאחר
 שבעה ימים מלידת זכר עד ארבעים יום, או לאחר שבעים מלידת
 נקיבה עד שמונים יום, ובימים אלו כל דם שהיא רואה, הוא טהור,
 וּבְכַתְּוֹלָה שְׂדֵמִיָּה מְהוֹרֵין - בתולה שנשאת ושימשה מייתה, באופן
 שהדם שהיא רואה הוא טהור, ובאלו גם רבי מודה שיכולה לתלות
 בהן, כיון שאינן מתקלקלות כלל בתליה זו.
 שואלת הגמרא: לְפִיכָּךְ דְּרָבִין שְׂמַעוֹן בְּן גַּמְלִיאֵל לָמָּה לִי - מדוע
 היה צריך רשב"ג לסיים ולומר, 'לפיכך היא מתוקנת וחברתה
 מקולקלת', הרי כבר אמר שבעלת החלוק תולה את הכתם בחברתה,
 ומעתה פשוט שבעלת החלוק מתוקנת וחברתה מקולקלת. משיבה
 הגמרא: מְשׁוּם דְּרָבִי - אכן רשב"ג לא היה צריך לומר כן, ואמר כן
 רק משום שרבי אמר 'לפיכך'. מוסיפה הגמרא לשאול: לְפִיכָּךְ דְּרָבִי
 לָמָּה לִי - מדוע היה רבי צריך לומר 'לפיכך שתיזן מקולקלות', הרי
 כבר אמר שאין בעלת החלוק יכולה לתלות את הכתם בחברתה,
 ומעתה פשוט שתיזן מקולקלות. משיבה הגמרא: מָהוּ דְּתַיִמָּא
 תְּהִיא דְּאַשְׁתְּכַח בְּתָם נִפְתָּה תְּתַקְּלָךְ - רק זו (בעלת החלוק) שנמצא
 הכתם אצלה, היא תתקלקל, אבל אֲדָךְ - חברתה לא תתקלקל,
 קַמְשִׁיעוּן לַע - משמיענו רבי שתיזן מקולקלת.
 שני בני אדם טהורים שהלכו בשני שבילים, שביל אחד טהור ושביל
 אחד טמא, ואין ידוע מי נכנס לשביל הטהור ומי נכנס לשביל הטמא,
 הדין הוא, שאם באו כל אחד בפני עצמו לשאול מה דינו, אומרים לו
 שהוא טהור, כאשר שביל זה הוא ברשות הרבים, כיון שהכלל הוא
 'ספק טומאה ברשות הרבים, טהור'. אבל אם באו שניהם יחד לשאול
 מה דינם, או שבא אחד לשאול עליו ועל חברו, אזי לשניהם אומרים
 טמאים אתם, כיון שאי אפשר לומר להם טהורים אתם בהוראה
 אחת, שהדבר יראה כשחוק והיתול, שהרי אחד משניהם הלך בשביל
 הטמא, והוא ודאי אינו טהור. הגמרא מביאה אופן שהיה אחד מהם
 טהור ואחד מהם טמא והלכו בשני שבילים אחד טהור ואחד טמא,
 ובאו לשאול על דינם בבת אחת, ונחלקו בזה אמוראים האם גם בזה
 יחלקו רבי ורשב"ג אם ניתן לתלות את הטומאה באדם הטמא:
אָמַר רַב הֲסֵדָא, טָמְאָ שְׁנַטְמָא בְּטוּמַאֵת מוֹת, וְמַהוֹר שְׁהֲלִיכוּ בְּשֵׁנֵי
שְׁבִילִין, שְׁבִיל אֶהָד מְהוֹר, וְשְׁבִיל אֶהָד טָמְאָ - שיש בו קבר לכל
רוחב השביל, ומי שהלך בו ודאי נטמא כיון שאי אפשר שלא יאהיל
על הקבר, ואין ידוע מי הלך בשביל הטמא, ומי הלך בשביל הטהור,
ובאו שניהם יחד לשאול מה דינם, בְּאֵנוּ לְמַחְלָקַת רַבִּי וְרַבִּין שְׂמַעוֹן
בְּן גַּמְלִיאֵל, לְשִׁית רַבִּי שְׁאִין תּוֹלִים אֵת הַכְּתָם בְּשׂוּמְרַת יוֹם כְּנֶגְדַי
יוֹם בְּשֵׁנֵי שְׁלָה, כִּיּוֹן שְׁאִין סְבָרָא לּוֹמַר שְׁהַכְּתָם בְּהַ מְמַנָּה יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר
מִבְּעֵלַת הַחֲלּוּק, לְכֵן גַּם כֵּאֵן שְׁאִין סְבָרָא לּוֹמַר שְׁדוּקָא הַטְּמָא הַלֵּךְ
בְּשְׁבִיל הַטְּמָא, אִי אִפְשָׁר לְתוֹלַת הַלּוֹמַר שְׁהַכְּתָם הַטְּמָא הוּא זֶה
שְׁהֵלֵךְ בְּשְׁבִיל הַטְּמָא, אִי וְהָאֵדָם הַטְּהוֹר שְׁהַכְּתָם הַטְּהוֹר, וְלִכְן
שְׁנִידָם טְמָאִים. וְלְשִׁית רַבִּי גַּם, שְׁאִפְשָׁר לְתוֹלַת אֵת הַכְּתָם בְּהַ, כִּיּוֹן
שְׁהִיא כְּבֵר מְקוֹלְקֵלַת בְּטוּמַאֲתָהּ, גַּם כֵּאֵן אִפְשָׁר לְתוֹלַת וְלוֹמַר
שְׁהָאֵדָם הַטְּמָא שְׁכְּבֵר מְקוֹלְקֵלַת בְּטוּמַאֲהָ, הוּא זֶה שְׁהֵלֵךְ בְּשְׁבִיל
הַטְּמָא, וְהָאֵדָם הַטְּהוֹר הֵלֵךְ בְּשְׁבִיל הַטְּהוֹר, וְנִשְׁאַר בְּטַהֲרָתוֹ.
 רב אדא מקשה על מה שאמר רב חסדא שליעת רבי לא ניתן לתלות
 בטמא מת אפילו ביום הראשון לטומאתו: מְתַקֵּיף לָהּ רַב אֲדָא, עַד
 בְּאֵן לֹא קָאָמַר רַבִּי הֵתָם שְׁאִין בְּעֵלַת הַחֲלּוּק יִכּוֹלָה לְתוֹלַת אֵת
 הכתם בשומרת יום כנגד יום בשני שלה, אֲלֵא מְשׁוּם דְּתַרְוִיחֵהוּ -
 בעלת החלוק, והשומרת יום בשני שלה, בְּיָ הֲדָרִי נִינְהוּ - עומדות
 בשוה בחוקת טהרה ואינן מקולקלות, כי אפילו שהשומרת יום כנגד
 יום עדיין טמאה, נחשב שעומדת בחוקת טהרה, כיון שבידה יכול רגע
 לטבול ולהיטהר, אבל הֲכָא בטמא ביום הראשון שלו, מֵאִי נִפְקָא
 לָן מִיָּנְיָה - מה קלוקל יצא לו אם נתלה שהוא זה שהלך בשביל
 הטמא, הרי לא ספר כלל והוא כבר מקולקל בטומאתו, ולכן אפילו
 לרבי אפשר לתלות בטמא שהוא זה שהלך בשביל הטמא.

הַרְוָאָה - בגויה גדולה וידוע שכבר ראתה דם נידות.
 שואלת הגמרא: מָמְאִי - מזהיכן אנו יודעים שהמשנה עוסקת דווקא
 בנכרית שכבר ראתה. משיבה הגמרא: דְּמִיָּא דְּנֶגְדָה - יש לנו לדמות
 את הנכרית השנויה במשנה, לנדה השנויה בה, מָה נֶגְדָה דְּקַחְוִיא -
 שראתה דם, אָף נְכָרִית יש לנו להעמיד דָּקָא הַוָּיא - שכבר ראתה
 דם.
 רב ששת מקשה על דברי רב מברייתא: אָמַר רַב שְׁשֵׁת, כִּי נִיִּים
 וְשָׂכִיב רַב אֲמַרָה לָהּ שְׂמַעְתָּא - כאשר נמנע רב בעייפותו, קודם
 שנרדם, אמר את שמועה זו, דְּתַיִמָּא, אשה שהשאיילה חלוקה
 לנכרית ומצאה בו כתם, תוֹלָה אוֹתוֹ בְּנְכָרִית, אפילו בקטנה שאינה
 ראויה לראות דם נידות. רַבִּי מֵאִיר אֲוִמְר, אינה תולה אלא בְּנְכָרִית
 הַרְוָאָה לְרֵאוּת וְהִינּוּ שְׁהִיגְעָה לִימֵי הַנְּעוּרִים. מסיים רב ששת את
 קושייתו, וְאִפִּילוּ רַבִּי מֵאִיר שְׁהַחְמִיר, לֹא קָאָמַר אֲלֵא בְּרֵאוּיָה
 לְרֵאוּת, אֲבָל רוּאָה - שכבר ראתה לא אִיזְמִירָךְ, ואם כן רב
 שהצריך שכבר ראתה, דבריו הינם לא כתנא קמא ולא כרבי מאיר.
 רבא מביא ברייתא אחרת שמבואר בה שרבי מאיר הוא המיקל
 במחלוקת זו: אָמַר רַבָּא, וְתַסְבְּרָא רַבִּי מֵאִיר לְחוּמְרָא - שרבי מאיר
 בא להחמיר ולכך הוקשה לך שדברי רב אינם כאחד מהתנאים, הלא
 להיפך רַבִּי מֵאִיר לְקוּלָּא, דְּתַיִמָּא אשה שהשאיילה חלוקה לנכרית
 ונמצא בו כתם, אִינְהָ תוֹלָה בְּנְכָרִית, רַבִּי מֵאִיר אֲוִמְר תוֹלָה, מוכח
 מברייתא זו שרבי מאיר הוא המיקל במחלוקת זו.
 מקשה הגמרא: וְאֲלֵא אם אנו אומרים שרבי מאיר חולק להקל, אם
 כן קָשִׁיָא תָךְ - קשה הברייתא הראשונה, שממנה משמע שרבי מאיר
 חולק להחמיר. מתרצת הגמרא: תַּרְוִיֵן הָבִי - תתרחץ כך את הברייתא
 הראשונה, תנא קמא שאמר 'תולה בנכרית' כוונתו, וְהִיא שְׂרוּאָה -
 דווקא באופן שראתה כבר דם נידות. וְרַבִּי מֵאִיר מִיקַל וְאֲוִמְר שְׁדִי
 בְּרֵאוּיָה לְרֵאוּת וְאָף עַל פִּי שְׂאִינְהָ רוּאָה, וְהִינּוּ שְׁהִיגְעָה לִימֵי
 הַנְּעוּרִים. ורב שאמר בכונת המשנה, שאי אפשר לתלות בנכרית
 אלא אם כן ראתה, דבריו כדעת תנא קמא.
 המשנה והגמרא עד כה דנו באופן שהשאיילה חלוקה לנדה, אשר
 מעיקר דינה אפילו אם רואה דם כל שבעת ימי נידותה, וטובלת
 ונטהרת בסוף שבעת ימי נידותה. כעת דנה הגמרא באשה
 שהשאיילה חלוקה לאשה שעומדת באחד עשר ימי זיבה, אשר אם
 היא רואה ביום אחד או יומיים, נקראת זבה קטנה ודינה 'שומרת יום'
 כנגד יום' שצריכה למנות את יום המחירת שלא תראה בו, וביום
 המחירת יכולה לטבול בתחילת היום, ואם רואה גם ביום השלישי,
 נעשית זבה גדולה ודינה לספור שבעה נקיים, כלומר שבעה ימים
 נקיים בלא ראיית דם, וביום השביעי יכולה לטבול כבר בתחילת
 היום. הגמרא מביאה ברייתא שנחלקו בה תנאים האם יכולה לתלות
 את הכתם בחברתה שנמצאת בימי זיבתה והיא שומרת יום כנגד יום,
 או בשבעה נקיים:
תַּנּוּ רַבְּנָן, תוֹלָה בְּשׂוּמְרַת יוֹם בְּנֶגְדַי יוֹם בְּשֵׁנֵי שְׁלָה - ביום השני
לראייתה ועדיין לא טבלה, ואף שמתקלקלת קצת במה שתולה בה,
שמחמת כן צריכה לשמור גם את יום המחור בטהרה, מכל מקום כיון
שהיא טמאה, נחשבת למקולקלת ואפשר לתלות בה. וּבְסוּפְרַת
שְׁבַעָה שְׁלָא מְבַלָּה - זבה גדולה שספרה שבעה ימים נקיים ועדיין
לא טבלה, בעלת החלוק תולה בה, ואף שמקלקלת אותה הרבה,
שהרי בתליה זו היא סותרת את כל מנינה וצריכה למנות שבעה
נקיים מתחילה, מכל מקום כיון שעכשיו היא טמאה, תולה בה.
לְפִיכָּךְ - כיון שהיא תולה את הכתם בחברתה, הִיא - בעלת החלוק,
מְתַקְּנַת וְהוֹרָה, וְהַחְבֵּתָה מְקוֹלְקֵלַת - שהשומרת יום כנגד יום
בשני, צריכה לשמור את היום השלישי שלא תראה בו דם, ורק אז
יכולה לטבול, והסופרת שבעה נקיים סותרת ספירתה וצריכה לספור
שבעה נקיים מתחילה, דְּרַבִּי רַבִּין שְׂמַעוֹן בְּן גַּמְלִיאֵל, רַבִּי אֲוִמְר,
אִינְהָ תוֹלָה בְּהֵן אֵת הַכְּתָם, כִּיּוֹן שְׁבֵתְלִיָּה זֶה הִיא מְקַלְקֵלַת אוֹתָם,
ומה ראתה לקלקל אותם יותר מלקלקל את בעלת החלוק. לְפִיכָּךְ -
כיון שאינה יכולה לתלות בהן, שְׁתִּיחֵן - גם בעלת החלוק, וגם
השומרת יום כנגד יום או הסופרת שבעה נקיים, מְקוֹלְקֵלַת כֵּאֵילוּ

14 שאמר רבי אליעזר ברבי צדוק משוך בודאי בא מגופה וטמא אפילו
15 בפחות מכגריס, זה בדם הנמצא בעד שבדקת בו, אבל בכתם
16 הנמצא על בגדיה לא, ובוה אף הוא מודה שאינו טמא עד שיהיה בו
17 כגריס ועוד, שבפחות משיעור זה שמא לא בא מגופה. והברייתא
18 עוסקת בכתם, שבו מטהר רבי אליעזר בפחות מכגריס.
19 הגמרא מביאה ראייה נוספת: תא שמע, דאמר רב יהודה אמר
20 שמואל הלכה ברבי אליעזר ברבי צדוק, וממה שאמר רב יהודה
21 הלכה ברבי אליעזר, מבלי דפליגי - משמע מזה שחכמים חולקים
22 על דבריו. מסיימת הגמרא, שמע מינה - מוכח מכאן שנחלקו רבי
23 אליעזר ברבי צדוק וחכמים.

הדרן עלך הרואה כתם

24

1 ארז, מצטרף לשיעור גריס ועוד, אבל אם נמצאו טפין טפין, אף
2 על פי שיש בכולן יחד כשיעור גריס ועוד אין מצטרפין.
3 מבררת הגמרא: מני - כשיטת מי ברייתא זו, אי - אם כשיטת רבי
4 אליעזר ברבי צדוק שאמר במשנה משוך טמא, למה לי צירוף כדי
5 להגיע לשיעור גריס ועוד, האמר משוך כל שהוא טמא - הרי
6 לשיטתו כתם משוך טמא בכל גודל, ואפילו קטן כחדל, משום
7 שמשוך טמא מחמת שבצורה זו ודאי הגיע מגופה, אלא לאו - אלא
8 על כרחך שברייתא זו שיטת רבנן היא, ולדבריהם משוך שאין בו
9 כגריס ועוד טהור. שמע מינה פליגי - מוכח מכאן שרבנן חולקים על
10 רבי אליעזר ברבי צדוק.
11 דוחה הגמרא את הראיה: לא כהבנתך שהברייתא לא כשיטת רבי
12 אליעזר ברבי צדוק, אלא לעולם הברייתא שמצריכה צירוף לכגריס
13 ועוד, אף לשיטת רבי אליעזר ברבי צדוק היא, וכי אמר - ומה

המשך ביאור למס' נדה ליום שישי עמ' א

36 דם מגופה, כמו כן אפשר לתלות כשרק מצאה כתם.
37 הגמרא פושטת את ספיקו של רבי יוחנן: אמר ליה - השיבו רבי
38 יהודה בר ליואי, אין תולין את הכתם באשה שראתה כתם, ומה
39 מעם אין תולים בה, לפי שאין תולין - משום שאין אפשרות לתלות
40 בה, כיון שטומאת הכתם שכבר נטמאת בו, באה לה ממקום אחר,
41 ואין בעלת הכתם בחזקת רואה דם, שנוכל לתלות בה.
42 הגמרא מביאה קושיא שהקשה רבי יוחנן לרבי יהודה בר ליואי
43 מברייתא: איתיה - הקשה לו רבי יוחנן, שנינו בברייתא, אין תולין
44 כתם באשה שראתה כתם, אולם בעלת החלוק שהשאילה חלוקה
45 לנכרית, או ליושבת על הכתם - אשה שכבר טמאה משום שראתה
46 כתם, הרי זו [בעלת החלוק] תולה בה שהכתם בא מאחת מנשים
47 אלו.
48 הגמרא מקדימה לברר את דברי הברייתא. מקשה הגמרא: הא גופה
49 קשיא - ברייתא זו סותרת את עצמה מהרישא לסיפא, כי הרי ברייתא
50 אמרת אין תולין את הכתם באשה שראתה כתם, ובסיפא אמרת
51 תולין את הכתם באשה שראתה כתם, והיינו במה ששינו שם 'או'
52 ליושבת על הכתם הרי זו תולה בה. מתרצת הגמרא: הא לא קשיא
53 - זו לא קושיא, וכך ניתן ליישב את הסתירה, הא רבי - הרישא
54 ששינו שאין תולים את הכתם בכתם, היא כשיטת רבי. והא רבן
55 שמעון בן גמליאל - והסיפא ששינו שתולים ביושבת על הכתם,
56 היא כשיטת רשב"ג.
57 הגמרא מביאה אפשרות נוספת ליישב את הסתירה בברייתא: איבא
58 דאמרי, הא והא - הרישא והסיפא הם לפי שיטת רבי הסובר שאי
59 אפשר לתלות בשומרת יום בשני שלה, הא בראשון שלה - אולם
60 הסיפא ששינו בה שאפשר לתלות כתם ביושבת על הכתם, זהו ביום
61 הראשון למציאת כתמה, שבזה אף אם התלה בה אינה מקלקלת
62 אותה. הא בשני שלה - והרישא ששינו בה שאי אפשר לתלות
63 באשה שראתה כתם, מדובר ביום השני למציאתו ואם תתלה בה
64 בעלת החלוק תאריך את ימי טומאת כתמה ביום אחד שהרי תצטרך
65 לספור עוד יום, ולשיטת רבי אי אפשר לתלות באשה אחרת אם
66 אותה אשה מתקלקלת בכך.
67 הגמרא מביאה אפשרות שלישית ליישב את הסתירה בברייתא: רב
68 אשי אמר, הא והא - הרישא והסיפא הם לשיטת רבן שמעון בן
69 גמליאל הסובר שאפשר לתלות בשומרת יום בשני שלה, ולא קשיא
70 - ולא קשה הסתירה בין הרישא לסיפא,

1 הגמרא מבארת את שיטת רב חסדא: ורב חסדא סובר, סוף סוף
2 איתיה - השומרת יום בשני שלה, מבילה בעיא כדי להיטהר, ועכשיו
3 שלא טבלה, עדיין היא טמאה ומקולקלת ואינה שוה לבעלת החלוק,
4 ומכל מקום אמר רבי שאין לתלות בה את הכתם, מוכח מכך שרבי
5 לא מודה לסברת תולים את הקלקלה במקולקל, ואין תולים כשאין
6 מסתבר לתלות בה, ולכן יסבור רבי אף בדין שני שבילים, שאי אפשר
7 לתלות באדם הטמא אפילו ביום הראשון לטומאתו, שהרי אין סברא
8 בתליה זו.
9 הגמרא מביאה דעת אמורא נוסף שסובר כרב אדא: איתמר נמי
10 כדעת רב אדא שאמר, שאפילו לרבי תולים את השביל הטמא באדם
11 הטמא, אמר רבי יוכי ברבי חנינא, טמא וטהור, ואפילו טהור
12 בודאי, ותלוי - ספק טמא, שהלכו בשני שבילין, שביל אחד טמא,
13 ושביל אחד טהור, תולה האדם הטהור את ההליכה בשביל הטמא,
14 בתלוי - באדם שהוא ספק טמא, ואת ההליכה בשביל הטהור הוא
15 תולה פאדם הטהור לרבן הכל ואפילו לרבי, וכמו שאמר רב אדא
16 לעיל, ששומרת יום בשני שלה שוה לבעלת החלוק ששתיהן בחזקת
17 טהרה, אבל בשני שבילים, שהתלוי טמא מספק, והאדם הטהור, הוא
18 טהור גמור, מודה רבי שתולים את הטומאה בתלוי.
19 הגמרא מבררת האם אשה יכולה לתלות כתם שנמצא בחלוקה,
20 באשה אחרת שנטמאה משום שראתה כתם: בעא מיניה - שאל
21 ממנו רבי יוחנן מרבי יהודה בר ליואי, מהו לתלות כתם בכתם
22 - בעלת חלוק שהשאילתו לאשה שראתה כתם, ולאחר מכן לבשתי
23 בעלת החלוק ומצאה בו כתם, האם יכולה בעלת החלוק לתלות את
24 הכתם באשה שראתה כתם, ובעלת החלוק תשאר בטהרה.
25 הגמרא מבארת לפי איזה תנא הסתפק רבי יוחנן: אליבא דרבי לא
26 תבעי לך - לשיטת רבי אין לך להסתפק, השהתא - מעתה, ומה היתם
27 בשומרת יום בשני שלה, דקא הוויא מגופה שהיא ודאי ראתה
28 אתמול דם מגופה, אמרת לשיטת רבי, שבעלת החלוק אינה תולה
29 בה, הבה בראתה כתם, דמעלמא קא אתי - שיתכן שהכתם בא
30 ממקום אחר, לא כל שבין שאי אפשר לתלותו בבעלת הכתם. כי
31 תבעי לך אליבא דרבן שמעון בן גמליאל והסובר שאפשר לתלות
32 בשומרת יום בשני שלה, וצדדי הספק הם, היתם הוא דקא הוויא
33 מגופה - אולי שם בשומרת יום בשני שלה, כיון שודאי ראתה
34 אתמול דם מגופה, תליא, אבל הבה בראתה כתם, דמעלמא קאתי,
35 לא תליא, או דלמא, לא שניא וכשם שאפשר לתלות כשודאי ראתה

59 שבה טמאו חכמים כתם על דבר שאינו מקבל טומאה: **מאי היא**,
 60 **דתניא**, **שתי נשים שהיו מוהנות ברחיים של יד - אבן על גבי אבן**,
 61 **ומוט ארוך מחובר לאבן העליונה**, ושתי נשים עומדות זו לצד זו
 62 ואוחזות במוט ומסובבות על ידו את האבן, אחת אוחזת בחלק המוט
 63 הקרוב לאבן ונקראת 'פנימית' וחברתה אוחזת בסמוך לה ונקראת
 64 'חיצונית'. **ונמצא דם תחת מקום הילוך הפנימית** - הקרובה לאבן
 65 הרחיים, **שתייהן טמאות** ואפילו החיצונית, משום שהחיצונית דוחקת
 66 עצמה להיכנס למקום הרחיים שהוא מקום הילוך הפנימית, ולכן
 67 שתייהן עברו שם ואין ידוע ממי נפל הדם. אך אם נמצא דם תחת
 68 מקום הילוך החיצונית - הרחוקה מאבן הרחיים, **החיצונית טמאה**,
 69 כיון שבמקומה נמצא הדם, **והפנימית טהורה**, כיון שאינה מתרחקת
 70 מהרחיים להיכנס למקום החיצונית, ואין להסתפק אולי בא הדם
 71 ממנה. **נמצא הדם ברחיים - בין מקום הילוך שתייהן, שתייהן טמאות**.
 72 **היה מעשה ונמצא דם על שפתה של אמבטי** - מרחץ ששתי נשים
 73 רחצו בו, וכן היה מעשה שנמצא דם על עלה של זית **בשעה**
 74 **שפסקות** - ששתי נשים הדליקו את התנור, **ובא מעשה של כל**
 75 **אחד מהמעשים האלו לפני חכמים, וטמאום** - טמאו את אותן נשים
 76 כדין האשה שמצאה כתם. מברייתא זו מבואר שאם נמצא כתם על
 77 דבר שאינו מקבל טומאה, טמא מגזירת כתמים, שהרי עלה של זית
 78 אינו מקבל טומאה, ומכל מקום שנינו, שטימאו את הנשים שמצאו
 79 עליו כתם, וכן מבואר שרבים חולקים על רבי נחמיה שמתנה, שהרי
 80 שנינו מברייתא שחכמים טמאו את אותן נשים.
 81 משיבה הגמרא: **תניא היא**, אם חכמים חלקו על רבי נחמיה, או שרק
 82 תנא אחד חלק עליו, וחכמים שהם רבים סוברים שהלכה כמותו,
 83 **דתניא מברייתא אחרת**, כתם הנמצא על דבר שאינו מקבל טומאה,
 84 **רבי יעקב מטמא, ורבי נחמיה מטמא, והורו חכמים כרבי נחמיה**.
 85 ורב שאמר 'הלכה כרבי נחמיה' סבר מברייתא זו, שחכמים שהם
 86 רבים, סוברים כרבי נחמיה.

משנה

87 משנתנו ממשיכה לדון בדין תלית הכתם באופנים נוספים שנמצא
 88 הכתם בין כמה נשים: **שלוש נשים טהורות שהיו ישנות במטה אחת**,
 89 **ונמצא דם תחת אחת מהן, בולץ טמאות**, שיש להסתפק בכל אחת
 90 אולי הדם בא ממנה, ואין אחת יכולה לתלות את הכתם בחברתה.
 91 **בדקה אחת מהן ונמצאת טמאה שמצאה על עצמה דם, היא**
 92 **טמאה, ושתייהן - שתי הנשים האחרות, טהורות**, כי תולות שהדם
 93 בא ממנה.
 94 **ותולות זו בזו** - בכל אופן שנמצא כתם בין כמה נשים, אם אחת מהן
 95 אינה ראויה לראות וכגון שהיא מעוברת, וחברתה ראויה לראות, זו
 96 שאינה ראויה לראות, תולה את הדם בוו שראויה לראות, וזו שאינה
 97 ראויה לראות טהורה. **ואם כולן שנמצא כתם ביניהן לא היו ראוין**
 98 **לראות, רואין אותן כאילו הן ראויות** וכולן טמאות, כי מכל מקום
 99 יצא הכתם מאחת מהן.
 100

גמרא

101 התבאר במשנה שאם אחת בדקה עצמה ומצאה דם, שאר הנשים
 102 תולות בה את הכתם. הגמרא מבארת באיזה שיעור זמן בדקה עצמה:
 103 **אמר רב יהודה אמר רב, והוא שבדקה עצמה פשיעור וסת** - מה
 104 שהתבאר שאם אחת בדקה עצמה ומצאה דם, שאר הנשים יכולות
 105 לתלות בה את הכתם, זהו דווקא כשבדקה עצמה מיד ללא שיהיו
 106 כלל, אבל אם שהתה קצת ורק לאחר מכן בדקה עצמה ומצאה דם,
 107 אין שאר הנשים תולות בה, כיון שיתכן שהדם שמצאה, בא אחר
 108 מצאת הכתם. רב ממשך ואומר שהתנא במשנתנו סובר כבר פדא
 109 שנחלק עם רבי אושעיא בדין אשה שעסקה בטהרות ומיד לאחר מכן
 110 מצאה דם (בשיעור וסת), שבר פדא סבר שהטהרות ששקפה בהן
 111 טמאות בודאי, ורבי אושעיא סבר שאינן טמאות אלא מספק; אומר
 112 רב, התנא במשנתנו **סבר לה כבר פדא**, **דאמר**, אשה שעסקה
 113 בטהרות ופרשה ולאחר מכן ראתה דם, יש בכך שלשה שיעורים, **כל**
 114

1 **כאן** בסיפא, שתולה בבעלת כתם, היינו לענין טומאת **למפרע** -
 2 טהרות שהתעסקה בהן בעלת החלוק לפני מציאת הכתם, שישארו
 3 בטהרתן, מפני שאין בעלת הכתם מתקלקלת בתליה זו, שכבר הייתה
 4 טמאה מחמת כתמה, **כאן** ברישא, שאין תולה בבעלת כתם, היינו
 5 לגבי טומאת בעלת החלוק עצמה מכאן ולהבא, שאם תולה בבעלת
 6 הכתם, היא תתקלקל בתליה זו, כי טיטמא יום נוסף מחמת הכתם
 7 שנמצא על ידי בעלת החלוק, ומה ראתה לקלקל את בעלת הכתם
 8 יותר מלקלקל את בעלת החלוק.
 9 הגמרא חוזרת לקושיא על בר ליואי מן הברייתא: **מכל מקום קשיא**
 10 **- בכל אופן שנתרן את הברייתא יהיה קשה על בר ליואי שאמר**
 11 **שאפילו לפי רשב"ג אין תולים כתם בכתם, ובברייתא מבואר**
 12 **שאפשר לתלות כתם בכתם באופנים מסוימים. הגמרא מביאה יישוב**
 13 **נוסף לסתירה בברייתא, ולפי יישוב זה אין קושיא מהברייתא על בר**
 14 **ליואי: אמר רבינא, כך צריך ליישב את הסתירה מהרישא לסיפא,**
 15 **ולפי יישוב זה לא קשיא מהברייתא על בר ליואי, מה שכתוב ברישא**
 16 **שאין תולים כתם בכתם, זהו בכל אופן, ואפילו לשיטת רשב"ג,**
 17 **וכדברי בר ליואי, ומה שכתוב בסיפא 'השאלה חלוקה לנכרית או**
 18 **ליושבת על הכתם, הרי זו תולה בה', הכי קאמר, השאלה חלוקה**
 19 **לנכרית שראויה לראות, ומצאה בו בעלת החלוק כתם, פעלת כתם**
 20 **- בעלת החלוק שמצאה את הכתם, הרי זו תולה בה - הרי היא**
 21 **תולה את הכתם בנכרית.**
 22 **שואלת הגמרא: והא או ליושבת על הכתם קתני, ומלשון 'יושבת'**
 23 **משמע, שקודם מציאת הכתם בבגד זה, כבר התחילה למנות שבעת**
 24 **ימים מחמת כתם, וזה אינו שייך בבעלת החלוק שהרי מצאה את**
 25 **הכתם בבגדה רק עכשיו. מתרצת הגמרא: הכי קאמר, השאלה**
 26 **חלוקה לנכרית, או לישראלית יושבת על דם מזהר - יולדת לאחר**
 27 **ימי טומאת לידתה (שבוע לילודת זכר, ושבועיים לילודת נקבה),**
 28 **שכל דם שתראה טהור הוא, פעלת כתם - בעלת החלוק שמצאה**
 29 **את הכתם, תולה בה - באחת משתי נשים אלו, כיון שאינה מקלקלת**
 30 **אותן.**
 31 שנינו במשנה: **שלוש נשים** (נשים) **שקלשו בו**, ישבו על ספסל של אבן או
 32 על האצטבא של מרחץ, רבי נחמיה מטהר, **שהיה רבי נחמיה בו**
 33 **אומר, כל דבר שאינו מקבל טומאה אינו מקבל כתמים, כלומר לא**
 34 **גורו בו חכמים טומאת כתמים. הגמרא מבארת את טעמו של רבי**
 35 **נחמיה: אמר רב מתנה, מאי מעמיה דרבי נחמיה, דכתיב (ישעיה**
 36 **ג כו), 'נקתה לארץ תשב, כיון שישבת לארץ' שאינה מקבלת**
 37 **טומאה, וראתה כתם, נקתה מטומאה.**
 38 הגמרא מביאה אופנים נוספים שמתנה רבי נחמיה כתם שנמצא על
 39 דברים שאינם מקבלים טומאה: **אמר רב הונא אמר רבי חנינא,**
 40 **מטהר היה רבי נחמיה אפילו שנמצא כתם באחוריו בלי חרם,**
 41 **שאינו מקבל טומאה מאחוריו (אלא מתוכו). שואלת הגמרא:**
 42 **פשיטא שיתנה כתם הנמצא בכלי חרס מאחוריו, שהרי אינו מקבל**
 43 **טומאה שם. משיבה הגמרא: מהו דתימא ליגזור גבו אטו תוכו -**
 44 **שיגזרו גם על כתם הנמצא על אחוריו, משום כתם הנמצא בתוכו,**
 45 **שבתוכו הרי הוא מקבל טומאה, וגזרו עליו חכמים שכתם הנמצא בו**
 46 **יטמא את האשה, ואם נטהר בכתם הנמצא באחוריו יבואו לטהר גם**
 47 **בכתם הנמצא בתוכו. קא משמע לן רבי חנינא שאין גזורים כן.**
 48 הגמרא מביאה אופן נוסף שמתנה רבי נחמיה: **אמר אבין, מטהר**
 49 **היה רבי נחמיה כתם שנמצא במטלניות - חתיכות בגד קטנות שאין**
 50 **בהן שיעור שלש אצבעות על שלש אצבעות, משום דלא תיזין -**
 51 **אינן ראויות, לא לעניים, שאינם שומרים מטלניות אלו לעשות מהן**
 52 **טלאי לבגדיהם, ולא לעשירים, ועל כן אינם חשובים בגד, ומטעם**
 53 **זה אינם מקבלים טומאה.**
 54 הגמרא מבררת האם הלכה כרבי נחמיה: **דרש רב הניא בר רב**
 55 **מתנה משמיה דרב, הלכה כרבי נחמיה. שואלת הגמרא: אמר ליה**
 56 **רב נחמן לרב חיאי, הרי אמא ו-אבין תני - שנה, מעשה בא לפני**
 57 **חכמים בנשים שמצאו כתם על דבר שאינו מקבל טומאה, וטמאום,**
 58 **ואת אמרת הלכה כרבי נחמיה. מבררת הגמרא, מה היא הברייתא**

1 הוא פֶּעִינָן שְׁכַר וְעֵנֶשׁ, - ששכר המצוה הוא לאיך-ערוך נעלה
 2 מהפעולה של המצוה כאן למטה, כך גם בענין העונש, שהעונש
 3 שהאדם סובל כאן למטה בא
 4 במקום עונש גדול ביותר
 5 שהיה סובל בעולם הבא,
 6 כְּמֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם
 7 לְבַרְכָּהּ: "שְׁכַר מִצְוָה -
 8 מִצְוָה וְכוּ'", - וכיוון

אגרת התשובה

כמארו"ל שכר מצוה מצוה וכו' וכמ"ש במ"א. ודעת
 לנבון נקל ומשכיל על דבר ימצא טוב:

9. אבות פ"ד מ"ב.

9 שאמרנו, שעל ידי מצוה נמשך אור שלמעלה לגמרי מעולמות, והוא
 10 "שכר מצוה" - מובן הרי ממילא, ששכר המצוה בעולמות העליונים
 11 הוא נעלה שלא בערך
 12 מפעולת המצוה כאן למטה,
 13 וְכֵמוּ שְׁפָתַי בְּמִקּוֹם
 14 אַחַר. וְדַעַת לְנַבּוֹן נִקְלָה,
 15 וּמְשַׁכֵּיל עַל דְּבַר יִמְצָא
 16 טוֹב:

המשך ביאור למס' נדה ליום שישי עמ' ב

1 שְׁפַעְלָה בְּחַטָּאת - אם מצאה את הדם לאחר שפרשה מהטהרות,
 2 בשיעור זמן שאם היתה מוצאת דם לאחר שבא עליה בעלה, היה
 3 חייב חטאת על ביאה זו, כי אנו מחזיקים שודאי כבר היה הדם בשעת
 4 ביאה, והיינו כשראתה את הדם בשיעור וסת [מיד], מְהֵרָזְתִּיהָ
 5 טְמֵאוֹת - כמו כן אנו מחזיקים שודאי הדם כבר היה בשעת עסיקתה
 6 באותן טהרות, והטהרות טמאות בודאי, ושורפים אותן. בְּעֵלָה
 7 בְּאִשָּׁם תְּלוּי - מצאה את הדם לאחר שפרשה מהטהרות, בשיעור
 8 זמן שאם היתה מוצאת דם לאחר שבעלה בא עליה, היה חייב אשם
 9 תלוי, כי יש ספק אם כבר היה דם בשעת ביאה או רק לאחריה, והיינו
 10 כששהתה כדי ירידה מן המטה והדחת אותו מקום, מְהֵרָזְתִּיהָ
 11 תְּלוּיֹת - כמו כן לגבי טהרות שנגעה בהן, יש ספק אם היה דם
 12 בשעה שעסקה בהן או לא, ולכן דין הטהרות שהן ספק טמאות,
 13 שאסור לאוכלן לנדוד ודאית לשורפן. בְּעֵלָה פְּטוּר - מצאה את הדם
 14 לאחר שפרשה מהטהרות, בשיעור זמן שאם היתה מוצאת דם לאחר
 15 שבעלה בא עליה, היה פטור אפילו מאשם תלוי, והיינו שעד שראתה
 16 את הדם עבר זמן ארוך יותר מכדי ירידה מן המטה והדחה, שבאופן
 17 זה חזקת הדם שבא לאחר ביאה, מְהֵרָזְתִּיהָ מְהוֹרֹת - כמו כן
 18 הטהרות שנגעה בהן ועבר שיעור גדול כזה, הן טהורות.
 19 וְרַבִּי אוֹשְׁעִיא חלק על הדין הראשון של בר פדא וְאָמַר, אֲפִילוּ
 20 בְּעֵלָה בְּחַטָּאת - אפילו אם ראתה דם לאחר עסיקתה בטהרות
 21 באופן שבעלה היה חייב חטאת והיינו כשראתה מיד [שיעור וסת],
 22 מכל מקום מְהֵרָזְתִּיהָ תְּלוּיֹת - הטהרות אינן טמאות אלא מספק.
 23 רבי אושעיא חילק במצאה בשיעור וסת, שלגבי הבעל אנו אומרים
 24 שהיא נחשבת לנדוד ודאית ובעלה בחטאת, ולגבי טהרות אנו
 25 אומרים שאין זה ודאי שהדם היה כבר קודם כשנגעה בטהרות, אלא
 26 טמאים רק מספק. הגמרא מבארת את ההבדל ביניהם: בְּשִׁלְמָא
 27 הָתָם, כשבאים לטמא את האשה למפרע כשרואה דם בשיעור וסת
 28 לאחר שבא עליה בעלה, כי אנו אומרים שכבר היה דם בשעת ביאה,
 29 ומה שלא יצא כבר אנו, אִימַר שְׂמֵשׁ עֲבָבִיהָ לָדָם - ניתן לומר שהוא
 30 משום שאבר התשישי עיכב את הדם מלצאת, [אֲבָל] הָקָא -
 31 שנגעה בטהרות ואחר כך ראתה דם בשיעור וסת, אִם אִיתָא דְהוּי
 32 דָם, מֵאֵן עֲבָבִיהָ - אם אכן כבר היה דם כשנגעה בטהרות, מי עיכב
 33 אותו מלצאת לגמרי, לכן אין זה ודאי שכבר היה אז דם, והטהרות

34 טמאות רק מספק משום גזירת חכמים שכל טהרותיה שעשתה תוך
 35 מעת לעת ממציאתה, טמאות מספק.
 36 מעתה מתבאר, שהתנא במשנתנו ששנה שתולות את הדם באשה
 37 שבדקה בשיעור וסת ונמצאת טמאה, סבר כבר פדא שמציאת הדם
 38 בשיעור וסת גורמת לה טומאה ודאית למפרע, ולכן הן תולות בה
 39 וטהרות, אבל לשיטת רבי אושעיא, שמציאת הדם בשיעור וסת
 40 אינה מטמאה אותה בודאי למפרע, אם כן בנדון שבמשנתנו אין שאר
 41 הנשים יכולות לתלות בה, כיון שהיא טמאה למפרע רק מספק.
 42 הגמרא מביאה שתי דוגמאות לסברת רבי אושעיא שרק לאחר ביאת
 43 בעלה אנו אומרים שהדם כבר היה קודם: אִמַר רַבִּי יְרֵמְיָהּ, מִשָּׁל
 44 דְרַבִּי אוֹשְׁעִיא שאמר, שהשמש מעכב את הדם מלצאת, לְמַה הִדְבֵּר
 45 דוּמְיָהּ, לִילֵד וְזָקֵן שֶׁהֵיוּ מְהַלְכִין בְּדֶרֶךְ מַחוּץ לְעִיר, כֹּל זֶמֶן שֶׁהֵיוּ
 46 בְּדֶרֶךְ, יֵלֵד שׁוֹהָא לְבָא, כלומר הולך בנחת וממתין לזקן, נִכְנְסוּ
 47 לְעִיר וּנְפַרְדָּה דְרַכָּם, הִזְקֵן לְצַד בֵּיתוֹ וְהִילֵד לְצַד בֵּיתוֹ, אִזּוּ הִילֵד מִמַּהֲרָה
 48 לְבָא. וְאָמַר אַבְנִי, מִשָּׁל דְרַבִּי אוֹשְׁעִיא לְמַה הִדְבֵּר דוּמְיָהּ, לְאָדָם
 49 שְׁנוֹתָן אֲצַבֵּעַ פְּעוּן - מניח את אצבעו בתוך עינו, ודבר זה גורם
 50 שתדמע עינו, אבל מכל מקום כֹּל זֶמֶן שֶׁאֲצַבֵּעַ פְּעוּן, דְּמַעָה שׁוֹהָא
 51 לְבָא, ורק כשנמל האצבע, דְּמַעָה מְמַהֲרַת לְבָא.
 52 שנינו במשנה: וְתוֹלוֹת זֹו כְּזוֹ. הגמרא מביאה ברייתא המבארת על
 53 איזה אופנים שנינו במשנה שמי שאינה ראויה לראות, תולה
 54 בחברתה הראויה לראות: תְּנֵנוּ רַבְּנָן, בִּיצַד תּוֹלוֹת זֹו כְּזוֹ כשנמצא
 55 כתם ביניהן, עוֹבְרָה - מעוברת שאינה ראויה לראות, וְשִׂאִינָה
 56 עוֹבְרָה, תּוֹלָה עוֹבְרָה בְּשִׂאִינָה עוֹבְרָה. מְנִיקָה שאינה ראויה
 57 לראות, וְשִׂאִינָה מְנִיקָה, תּוֹלָה מְנִיקָה בְּשִׂאִינָה מְנִיקָה. זְקֵנָה שאינה
 58 ראויה לראות, וְשִׂאִינָה זְקֵנָה, תּוֹלָה זְקֵנָה בְּשִׂאִינָה זְקֵנָה. בְּתוֹלָה -
 59 בתולת דמים, והיינו שלא ראתה דם נידות מימיה, וְשִׂאִינָה בְּתוֹלָה
 60 - שראתה דם נידות מימיה, תּוֹלָה בְּתוֹלָה בְּשִׂאִינָה בְּתוֹלָה, מפני
 61 שבתולת דמים אינה ראויה לראות.
 62 הברייתא מבארת את מה ששנינו במשנה ז'אם לא היו ראיות, רואין
 63 אותן כאילו הן ראיות: הֵיוּ שְׂתִיָּהֶן שְׁנִמְצָא בִּינְהוֹן דָם, עוֹבְרוֹת, או
 64 שְׂתִיָּהֶן מְנִיקוֹת, או שְׂתִיָּהֶן זְקֵנוֹת, או שְׂתִיָּהֶן בְּתוֹלוֹת דָּמִים, שאלו
 65 אינן ראיות לראות, זֹו הֵיאָ שְׂשִׁינֵנוּ במשנתנו, לֹא הֵיוּ רְאוּיוֹת
 66 לְרְאוּת, רְאוּיָן אותן